

W.G. Hoskins (1908-1992)

HANS RENES

Op 11 januari jl. overleed Prof. William G. Hoskins, de Engelse pionier op het terrein van de landschapsgeschiedenis. Met zijn boek *The making of the English landscape* (1955) legde hij de basis voor een vakgebied, dat sindsdien een groeiend aantal enthousiaste beoefenaren telt.

Hoskins zelf beschreef later (Hoskins, 1973, p. 5) hoe hij als kind al naar het landschap keek. Op vakantie in Devon kreeg hij het idee dat de kronkelende wegen, onregelmatige veldjes en verspreide boerderijen een betekenis hadden. Het landschap sprak in een taal, een code, die hij niet kon ontcijferen. Jaren later had hij nog geen boek gevonden dat de taal uitlegde en hij besloot dit zelf te schrijven. Intussen was hij na een studie in economische geschiedenis in dienst gekomen bij de universiteit van Leicester. Hier kon hij zijn grote belangstelling voor veldwerk ontwikkelen. In 1948 werd hij lector aan het nieuw opgerichte Department of English Local History, de eerste afdeling in zijn soort in Groot-Brittannië. Al na enkele jaren vertrok hij naar Oxford, voor een lectoraat in economische geschiedenis (1951). Hier voltooide hij zijn belangrijkste boek, *The making of the English landscape*. Het was, te midden van de ook in 1955 al immense hoeveelheid lokale en regionale historische literatuur, een uniek boek. *The making of the English landscape* was het eerste boek dat uitgaande van het landschap zelf een overzicht gaf van de geschiedenis van het 'gewone' Engelse landschap. Het was een nieuwe manier van geschiedenis bedrijven, die vakhistorici uit de archieven haalde en buiten in het terrein bracht. Het landschap zelf bleek een waardevolle historische bron.

Het duurde enige tijd voor het boek aansloeg. Een reeks vervolgdelen over afzonderlijke graafschappen (Hoskins schreef zelf het deel over Leicestershire) liep na vier delen vast. Gaandeweg vond het voorbeeld toch navolging.

In 1965 keerde Hoskins terug naar Leicester om de nieuwe leerstoel voor English Local History te gaan bezetten. Dat liep op een teleurstelling uit, en al na drie jaar trok hij zich terug om zich volledig te kunnen wijden aan het schrijven.

In de jaren '70 heeft Hoskins zich meer dan ooit tevoren beziggehouden met het landschap. Een belangrijke reden was de doorbraak van *The making of the English landscape* naar het grote publiek. In 1970 werd het boek herdrukt als paperback en in de volgende jaren volgde herdruk op herdruk. Een televisie-bewerking (Hoskins, 1973) had zoveel succes dat daarna nog twee series van elk zes kortere films volgden (Hoskins, 1976). Met R. Millward redigeerde hij verder de herleefde reeks beschrijvingen van graafschappen. In 1988 verscheen nog een nieuwe editie van *The Making of the English landscape*, waarin de oorspronkelijke tekst uit 1955 door Hoskins' leerling Christopher Taylor van een nieuwe inleiding en van kanttekeningen is voorzien. Door het onderzoek van de laatste 30 jaar

zijn veel van de oorspronkelijke ideeën van Hoskins bijgesteld en genuanceerd, maar nog steeds heeft het boek waarde.

Toch was bestudering van het landschap voor Hoskins niet een doel op zich. Zijn vakgebied was de (lokale) geschiedenis en hij heeft over veel meer historische onderwerpen geschreven dan alleen over het landschap. Zijn populair-wetenschappelijke handboeken voor lokale historici (Hoskins, 1982, 1984) maken echter duidelijk dat de bestudering van het landschap voor hem een belangrijk aspect van de geschiedbeoefening vormde. Het landschap was in de eerste plaats van belang als bron van historische kennis. Het landschap kan niet worden bestudeerd zonder intensief veldwerk en een scherp oog voor detail. Wel leidt kennis van de historische achtergronden tot een grotere waardering voor het landschap (Meinig, 1979, p. 203).

In eigen land heeft het pionierswerk van Hoskins een hele generatie historici belangstelling voor het landschap bijgebracht. Ook in het buitenland zijn velen geïnspireerd door *The making of the English landscape*. Zo verscheen in 1971 A.M. Lambert's *The making of the Dutch landscape* en nog in 1990 *The making of the American landscape* (Conzen, 1990). Terecht concludeert Meinig (1979, p. 202) dat W.G. Hoskins als pionier, schrijver, leraar, redacteur en televisiepersoonlijkheid meer dan wie ook zijn stempel heeft gedrukt op het studiegebied van de landschapsgeschiedenis.

LITERATUUR

- CHALKLIN, C.W. & M.A. HAVINDEN (ED.) (1974). *Rural change and urban growth 1500-1800: essays in English regional history in honour of W.G. Hoskins*. Longman, London. (Bevat een bibliografie van Hoskins' wetenschappelijke publikaties).
- CONZEN, M.P. (ED.) (1990). *The making of the American landscape*. Unwin Hyman, Boston.
- HOSKINS, W.G. (1955). *The making of the English landscape*. 2e druk. Hodder & Stoughton, London.
- HOSKINS, W.G. (1973). *English landscapes; how to read the man-made scenery of England*. BBC, London.
- HOSKINS, W.G. (1976). *One man's England*. BBC, London.
- HOSKINS, W.G. (1982). *Fieldwork in local history*. 2e editie. Faber & Faber, London. (1e druk 1967).
- HOSKINS, W.G. (1984). *Local history in England*. 3e editie. Longman, London/New York. (1e druk 1959).
- HOSKINS, W.G. (1988). *The making of the English landscape*. Nieuwe editie, met voorwoord en aantekeningen door C. Taylor. Hodder & Stoughton, London.
- LAMBERT, A.M. (1971). *The making of the Dutch landscape*. Academic Press, London.
- MEINIG, D.W. (1979). *Reading the landscape; an appreciation of W.G. Hoskins and J.B. Jackson*. In: D.W. Meinig (ed.). *The interpretation of ordinary landscapes; geographical essays*. Oxford University Press, New York/Oxford, pp. 195-244.
- SCARFE, N. (1992). *W.G. Hoskins; giving life to history*. *The Guardian*, 14 January, p. 33.
- THIRSK, J. (1992). *W.G. Hoskins*. *The Independent*, 14 January, p. 25.
- De foto van W.G. Hoskins is afkomstig uit* CHALKLIN, C.W. & M.A. HAVINDEN (ED.) (1974). *Rural change and urban growth 1500-1800: essays in English regional history in honour of W.G. Hoskins*. Longman, London.